

Mål C-219/22**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

28 mars 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Distriktsdomstolen i Nessebar (Bulgarien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

25 mars 2022

Brottmålsförfarande mot:

QS

Saken i det nationella målet

Brottmålsförfarande mot den rumänska medborgaren QS rörande ett brott enligt artikel 343b.1 i Nakazatelen kodeks (den bulgariska strafflagen, nedan kallad NK) som han begick i Bulgarien under den prøvotid på två år som domstolen fastställde i samband med en tidigare fällande dom genom vilken han dömdes till ett villkorligt fängelsestraff för ett brott enligt artikel 336.1 i den rumänska strafflagen.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten; artikel 267 FEUF

Fråga som har hänskjutits för förhandsavgörande

Ska artikel 3.3 i rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning såsom artikel 68.1 NK jämförd med artikel 8.2 NK, enligt vilken den nationella domstol som har att ta ställning till en begäran om att den påföljd som en domstol i en annan medlemsstat har utdömt

tidigare ska verkställas, i det syftet kan ändra sättet att verkställa den sistnämnda påföljden i samband med att den fattar beslut om faktisk verkställighet?

Anförda unionsbestämmelser och anförd praxis från EU-domstolen

Rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat: artiklarna 1–3

Dom i målet C-221/19 av den 15 april 2021, EU:C:2021:278;

Dom i målet C-171/16 av den 21 september 2017, EU:C:2017:710;

Dom i målet C-390/16 av den 5 juli 2018, EU:C:2018:532.

Anförda nationella bestämmelser

NK: artiklarna 8, 66, 68 och 343b

Nakazatelno-protsesualen kodeks (den bulgariska straffprocesslagen, nedan kallad NPK): artiklarna 306, 381, 382 och 383

Domar som meddelats av Varhoven kasatsionen sad (Högsta domstolen, nedan kallad VKS) i Republiken Bulgarien: dom av den 2 januari 2019 av den tredje avdelningen för brottmål vid VKS i ett brottmål som avsåg gärningar som begicks år 2018 och dom av den 26 februari 2021 av den andra avdelningen för brottmål vid VKS i ett brottmål som avsåg gärningar som begicks år 2020

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Genom domen av den 3 april 2019 som meddelades av domstolen i Tur[d]a och som fastställdes slutligt genom avgörande som meddelades av appellationsdomstolen i Cluj och vann laga kraft den 24 juni 2019 dömdes den rumänska medborgaren QS, med hemvist i Sibiu i Republiken Rumänien, ensamstående, tidigare dömd, student, för gärningar som begicks år 2018 och utgjorde ett brott mot artikel 336.1 i den rumänska strafflagen till ett villkorligt fängelsestraff på ett år och sex månader med en prøvotid på två år.
- 2 Under prøvotiden, den 1 september 2020, begick QS ett brott enligt artikel 343b.1 NK. Den 1 september 2020 cirka klockan 02:04 körde QS en personbil av märket ”Dacia” i närheten av den lokala stadion i Nessebar i riktning mot semesteranläggningen Slanchev Bryag med en blodalkoholkoncentration som låg över 1,2 promille, närmare bestämt 2,29 (två komma två nio) promille, vilket fastställdes i vederbörlig ordning med en ”Dräger Alcotest 7510”-mätare. Genom ett beslut om en överenskommelse [mellan gärningsmannen och

åklagarmyndigheten] som ingicks år 2021 i ett brottmål rörande ett brott som omfattas av allmänt åtal, vilket meddelades av distriktsdomstolen i Nessebar och vann laga kraft den 9 mars 2022, dömdes QS till följande straff för nämnda brott: ett fängelsestraff på tre månader som enligt artikel 57.1 punkt 3 i Zakon za izpalnenie na nakazaniata i zadarzhaneto pod strazha (lag om kriminalvård och frihetsberövande, nedan kallad ZINZS) inledningsvis ska avtjänas under normala villkor, ett bötesstraff på 150,00 leva (BGN), samt indragning av körkort under tolv månader enligt artikel 343d jämförd med artikel 343b.1 och artikel 37.1 punkt 7 NK.

- 3 Företrädaren för Rayonna prokuratura Burgas (distriktsåklagarmyndigheten i Burgas), den regionala avdelningen i Nessebar, begärde enligt artikel 68.1 NK att fängelsestraffet på ett år och sex månader som tidigare utdömts i målet vid appellationsdomstolen i Cluj skulle verkställas, då gärningen som målet vid distriktsdomstolen i Nessebar avser begicks år 2021 och således under prövotiden som fastställts av appellationsdomstolen i Cluj.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 4 Av de skäl som anges nedan anser den hänskjutande domstolen att en begäran om förhandsavgörande är nödvändig för ett korrekt avgörande av det nationella målet.
- 5 I rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat (nedan kallat rambeslut 2008/675) fastställs principen att det är nödvändigt att fastställa villkoren för när tidigare fällande brottmålsdomar som avkunnats i andra medlemsstater mot en person, men på andra grunder, ska beaktas vid ett brottmålsförfarande i en medlemsstat mot samma person. Principerna i rambeslutet har införlivats med bulgarisk rätt genom artikel 8.2 NK. Enligt nämnda bestämmelse ska en lagakraftvunnen fällande dom som meddelats i en annan EU-medlemsstat på grund av en gärning som utgör ett brott enligt den bulgariska strafflagen beaktas i ett brottmålsförfarande mot samma person i Republiken Bulgarien.
- 6 Enligt artikel 3.1 i rambeslutet ska varje medlemsstat säkerställa att man vid ett brottmål mot en person beaktar tidigare fällande domar som avkunnats mot samma person på andra grunder i andra medlemsstater, om vilka uppgifter har erhållits enligt tillämpliga instrument om ömsesidig rättslig hjälp eller om utbyte av information som hämtats från kriminalregister, i den utsträckning som tidigare inhemska fällande domar beaktas och att likvärdig rättslig verkan tillerkänns dem som för tidigare inhemska fällande domar, i enlighet med nationell lagstiftning. Enligt artikel 3.3 i rambeslutet får beaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater enligt punkt 1 inte innebära att den medlemsstat som genomför det nya förfarandet inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning.

- 7 EU-domstolen har tolkat artikel 3.3 i rambeslutet i ett flertal domar. I domen i målet C-221/19 av den 15 april 2021 fastslog EU-domstolen att artikel 3.3 i rambeslut 2008/675, jämförd med skäl 14 i rambeslutet, ska tolkas så, att den gör det möjligt att meddela en dom med gemensam påföljd som inte bara omfattar en eller flera fällande domar som tidigare har avkunnats mot den berörda personen i den medlemsstat där domen med gemensam påföljd meddelas, utan även en eller flera fällande domar som avkunnats mot honom eller henne i en annan medlemsstat och som, enligt rambeslut 2008/909 i dess ändrade lydelse enligt rambeslut 2009/299, verkställs i den första medlemsstaten, under förutsättning att nämnda dom med gemensam påföljd, med avseende på de sistnämnda fällande domarna, iakttar de villkor och gränser som följer av artiklarna 8.2–8.4, 17.2 och 19.2 i detta rambeslut.
- 8 Genom domen i målet C-390/16 av den 5 juli 2018 fastslog EU-domstolen att rambeslut 2008/675, jämfört med artikel 82 FEUF, ska tolkas så, att det utgör hinder för att beaktandet i en medlemsstat, vid ett nytt brottmålsförfarande mot en person, av en slutlig fällande dom i brottmål som meddelats tidigare av en domstol i en annan medlemsstat mot samma person på andra grunder förutsätter att det vid nationell domstol i den förstnämnda medlemsstaten först genomförs ett särskilt förfarande för erkännande, såsom det som är aktuellt i det nationella målet.
- 9 Enligt punkt 3 i domslutet i domen i målet C-171/16 av den 21 september 2017 ska artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken den nationella domstol som har att ta ställning till en begäran om att ett frihetsstraff ska verkställas som en sammanlagd påföljd, med beaktande bland annat av den påföljd som utdömts i en dom som en domstol i en annan medlemsstat har avkunnat tidigare, i det syftet ska ändra sättet att verkställa den sistnämnda påföljden.
- 10 Av nämnda rambeslut och EU-domstolens domar som rör tolkningen av bestämmelserna i rambeslutet går det att dra slutsatsen att en fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat ska beaktas i medlemsstaten där det nya brottmålsförfarandet äger rum, samt att det i detta sammanhang inte är nödvändigt att genomföra ett förfarande för inledande av verkställighet. Just denna situation föreligger i det nationella målet, eftersom den fällande domen i Rumänien meddelades före den fällande domen i Bulgarien. Det framgår av den fällande domen – som erhållits enligt tillämpliga regler (genom instrument om ömsesidig rättslig hjälp) – som meddelades den 3 april 2019 av domstolen i Tur[d]a avseende gärningar som begicks 2018 och som fastställdes slutgiltigt genom ett avgörande som meddelades av appellationsdomstolen i Cluj och vann laga kraft den 24 juni 2019 att den dömdes ålades ett villkorligt fängelsestraff på ett år och sex månader med en prøvotid på två år (fram till den 24 juni 2021) på grund av ett brott mot artikel 336.1 i den rumänska strafflagen. Med hjälp av uppgifterna som erhöles genom instrument för ömsesidig rättslig hjälp under förundersökningen konstaterades att gärningen som avses i artikel 336.1 i den rumänska strafflagen är identisk med gärningen som avses i artikel 343b.1 NK, nämligen framförande av ett motorfordon under alkoholpåverkan. Personen begick ett brott enligt artikel

343b.1 NK under prövotiden, närmare bestämt den 1 september 2020. Genom ett beslut om godkännande av en överenskommelse [mellan gärningsmannen och åklagarmyndigheten] som vann laga kraft den 9 mars 2021 dömdes QS för ovannämnda brott till ett fängelsestraff på tre månader som enligt artikel 57.1 punkt 3 ZINZS inledningsvis skulle avtjänas under normala villkor. I ett sådant fall föreskriver artikel 68.1 NK att den dömda även ska avtjäna ett tidigare utdömt villkorligt fängelsestraff om han begår ett nytt uppsåtligt brott som omfattas av allmänt åtal under prövotiden och ett fängelsestraff utdöms på grund av detta nya brott, även om den fällande domen avkunnas först efter att prövotiden har löpt ut.

- 11 Det framgår således att alla villkor enligt artikel 68.1 NK är uppfyllda för att verkställa fängelsestraffet på ett år och sex månader som utdömdes av appellationsdomstolen i Cluj: den dömda begick ett ytterligare uppsåtligt brott (den 1 september 2020 enligt artikel 343b.1 NK) som omfattas av allmänt åtal innan prövotiden löpte ut (före den 24 juni 2021), och han dömdes till ett fängelsestraff (på tre månader) för det nya brottet. Artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 föreskriver emellertid att beaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater enligt punkt 1 inte får innebära att den medlemsstat som genomför det nya förfarandet inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning.
- 12 Av detta följer å ena sidan att den hänskjutande domstolen enligt artikel 68.1 jämförd med artikel 8.2 NK ska beakta verkningarna av och verkställa den tidigare fällande domen som avkunnats av den rumänska domstolen. Å andra sidan kräver artikel 3.3 i rambeslutet att ett beslut om verkställighet av ett straff inte får tas upp till omprövning. Eftersom det i förevarande mål inte är fråga om en typisk omprövning utan om en lagstadgad skyldighet enligt artikel 68.1 NK att verkställa påföljden (det vill säga att domstolen är bunden av villkoren som föreskrivs i artikel 68.1 NK och således inte gör en självständig prövning av en tidigare fällande dom i vilken verkställigheten av påföljden villkorligt skjutits upp på viss tid) och EU-domstolen hittills inte har befattat sig med en situation som rör förhållandet mellan artikel 3.3 i rambeslutet och artikel 68.1 NK (eller liknande bestämmelser i andra rättsordningar) är det nödvändigt med en tolkning av de anförda bestämmelserna. Det beror på att rambeslutet förbjuder en omprövning av bestämmelsen om verkställighet av påföljden, vilket även har fastslagits av EU-domstolen. Det nationella målet skiljer sig emellertid från ovannämnda domar (bland annat från de faktiska omständigheterna i domen i mål C-171/16 som meddelades den 21 september 2017, enligt vilken det är förbjudet att när en sammanlagd påföljd ska fastställas ändra sättet att verkställa den påföljd som utdömts i en annan medlemsstat). Den hänskjutande domstolen anser att situationen i det nationella målet är annorlunda till sin art, eftersom sättet att verkställa påföljden inte ändras till följd av den bulgariska domstolens skönsmässiga bedömning, utan följer av en tvingande bulgarisk lagbestämmelse, nämligen artikel 68.1 NK, som inte gör det möjligt för domstolen att meddela ett eget avgörande, utan i stället föreskriver en skyldighet för domstolen att verkställa

den villkorliga påföljden vars verkställighet skjutits upp under viss tid om alla villkor är uppfyllda (vilket är fallet i det nationella målet).

- 13 I bulgarisk rättspraxis berörs denna fråga endast i förbigående. I domen av den 2 januari 2019 som meddelades i ett brottmål som avsåg gärningar som begicks år 2018 fann den tredje avdelningen för brottmål [vid VKS] att en vägran att erkänna en fällande dom som avkunnats av en utländsk domstol endast utgör ett hinder för möjligheten att verkställa densamma i Bulgarien. En sådan vägran är däremot inget hinder för att beakta dess sekundära rättsverkningar, som enligt lagstiftning och rättspraxis är följande: gärningens klassificering i det nya brottmålsförfarandet, tillämpning av artiklarna 23–25 NK, möjligheten att fastställa en villkorlig påföljd eller **att verkställa en påföljd med stöd av artikel 68 NK**, bedömningen av om det föreligger omständigheter som verkar försvårande för skuldfrågan, skäl som talar för att flykt- eller recidivfara föreligger, samt andra rättsverkningar. I domen av den 26 februari 2021 i ett brottmål som avsåg gärningar som begicks år 2020 fann den andra avdelningen för brottmål vid VKS att artikel 8.2 [NK] har medfört att den bulgariska lagstiftningen överensstämmer med rambeslut 2008/675, samt att nämnda bestämmelse även ska tillämpas för fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater mot en person men på andra grunder (artikel 3.1), exempelvis med avseende på tillämpningen av artikel 23 och artikel 25 NK. Påpekandena i dessa domar utgör dock *obiter dicta*, då tillämpningen av artikel 68.1 NK inte omfattades av de dömande avdelningarnas prövning i sak.